

การเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยของประชากรก่อนวัยสูงอายุ Financial and Housing Preparation among Pre-Elderly Population

กอปรกมล ศรีภิรมย์

สาขาสาธารณสุขชุมชน สำนักวิชาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

สหพัฒน์ บรรค์วรภัทร์*

สาขาเทคนิคการแพทย์ สำนักวิชาสหเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

*e-mail: sahapatana1963@gmail.com

Received: March 1, 2019

Revised: May 29, 2019

Accepted: June 11, 2019

Korparakamon Sripirom

Community Health, School of Public health, Walailak University

Sahapat Barusux

Medical Technology, School of Allied Health Sciences, Walailak University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัย และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคลและการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยของกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ ในเขตอำเภอปากพอง จังหวัดนครศรีธรรมราช วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวนรวม 215 ราย สุ่มแบบแบ่งชั้นจากประชากรเป้าหมายกลุ่มก่อนวัยสูงอายุช่วงอายุ 50-59 ปี เก็บรวบรวมข้อมูลด้วย แบบสอบถาม 1 ชุด มี 3 ตอน ประกอบด้วย 1) ข้อมูลทั่วไป จำนวน 5 ข้อ 2) การเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ จำนวน 18 ข้อ และ 3) ข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ จำนวน 1 ข้อ แบบสอบถามผ่านการตรวจสอบคุณภาพทั้งความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้ค่า IOC เท่ากับ 0.882 และค่าความเชื่อมั่นมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.948 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และสถิติไคสแควร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 65.1 สถานภาพสมรสร้อยละ 87.0 วุฒิการศึกษาสูงสุดประถมศึกษาตอนปลายร้อยละ 71.6 อาชีพเกษตรกรร้อยละ 48.4 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 8,800 บาท ร้อยละ 60.9 มีภาพรวมการเตรียมความพร้อมด้านการเงินระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.68$) และด้านที่อยู่อาศัยระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.73$) ปัจจัยระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของกลุ่มก่อนวัยสูงอายุสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยอย่างมีนัยสำคัญ โดยเพศ และ สถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์ แต่ปัจจัยระดับบุคคลทั้ง 4 ดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านการเงิน โดยสรุปหน่วยงานภาครัฐที่ดูแลรับผิดชอบควรเพิ่มระดับการเตรียมความพร้อมให้ประชากรก่อนวัยสูงอายุโดยให้ความรู้เพื่อเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุ สวัสดิการเงินกู้ด้านที่อยู่อาศัยจากภาครัฐ กฎหมายที่ดินและที่อยู่อาศัย การวางแผนใช้จ่ายเงิน กฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน และการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้

คำสำคัญ: การเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัย กลุ่มก่อนวัยสูงอายุ

Abstract

This research aimed to survey financial and housing preparation for aging and study its relationship with personal factor among the pre-elderly population in Pak Panang, Nakhon Si Thammarat. Stratified random sampling was used to obtain a group of 380 pre-aging aged ranging from 50-59 years old. A three-part questionnaire was used to collect data. Part 1 elicits demographic information (5 items); part 2, information concerning their financial and housing preparation (18 items); and part 3, their opinions and suggestions about the matter (1 item). It was examined by 3 specialists for both structural and content accuracy which had IOC value of 0.882 and internal reliability, Cronbach's Alpha coefficient at 0.948. Descriptive statistics and Chi-square was employed through a software package. Results indicated that 65.1 % of all the pre-aging group were female, 87.0 % were married, 71.6 % were elementary school graduates, 48.4 % were farmers, and 60.9% had average monthly income below 8,800 baht. In overall, their average financial and housing preparation was at moderate level (\bar{x} = 2.68, 2.73), respectively. Factors of educational background and average monthly income of these pre- elderly group showed a significant relationship with their housing preparation but not factors of gender and marital status. All four personal factors did not significantly relate to their financial preparation. Public authorities in charge should increase the level of readiness for the pre-elderly population by providing knowledge to enhance understanding about nursing homes, housing loan benefits from the government, land and housing law, money spending plan, property law and investing in various businesses to increase their incomes.

Keywords: Preparation of Financial and Residential, Pre-elderly Population

บทนำ

องค์การสหประชาชาติเมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2560 ประมาณการว่าโลกมีจำนวนประชากรทั้งหมด 7,600 ล้านคน โดยมีอัตราเพิ่มขึ้นเฉลี่ย 83 ล้านคนต่อปี และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยแบ่งประชากรเป็นวัยเด็ก คือ ช่วง อายุ 0-14 ปี วัยผู้ใหญ่ คือ ช่วง อายุ 15-60 ปี วัยสูงอายุ คือ ช่วง อายุ มากกว่า 60 ปี (United Nations, 2017) โครงสร้างประชากรผู้สูงอายุได้ถูกนิยามเป็น 3 ระดับ โดยองค์การสหประชาชาติ ได้แก่ ระดับก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ (Aging Society) ซึ่งมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 10 หรืออายุ 65 ปีขึ้นไป เกินร้อยละ 7 ระดับสังคมผู้สูงอายุ โดยสมบูรณ์ (Complete Aged Society) จะมีประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป มากกว่าร้อยละ 20 หรือ อายุ 65 ปี เกินร้อยละ 14 และระดับสังคมผู้สูงอายุระดับสุดยอด (Super-Aged Society) จะมีประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปมากกว่าร้อยละ 20 ข้อมูลปี พ.ศ. 2560 ประเทศไทยมีประชากรจำนวน 67.6 ล้านคน เป็นประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป 11.3 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 16.7 (Nodthaisong, 2018) แสดงว่าปัจจุบันประเทศจัดอยู่ในกลุ่มของระดับก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุ และจากการคาดการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (คสช.) (Sripirom, & Wongrit, 2018) ระบุว่า ประเทศไทยจะเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ และกลายเป็นสังคมสูงวัยระดับสุดยอด ในปี 2564 และ 2574 ลำดับ การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ได้ส่งผลกระทบต่อในวงกว้างทั้งระดับมหภาค เช่น ผลต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) รายได้ต่อหัวประชากร การออม การลงทุน การพัฒนาประเทศ งบประมาณของรัฐบาลและการคลัง ผลผลิตแรงงานและการจ้างงาน การค้าระหว่างประเทศ อัตราดอกเบี้ย และระดับจุลภาค เช่น ผลต่อตลาดผลิตภัณฑ์และบริการด้านต่าง ๆ ด้านการเงิน ด้านสุขภาพ โครงสร้างพื้นฐานสำหรับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไป สวัสดิการของรัฐ ความสมดุลของสัดส่วนงบประมาณเพื่อสวัสดิการวัยทำงานและดูแลผู้สูงอายุ การขาดแคลนแรงงานและบุคลากรในสาขาชีพ (Phromphak, 2013) การก้าวเข้าสู่วัยผู้สูงอายุยังส่งผลกระทบต่อบุคคลที่จะเข้าสู่วัยสูงอายุอีกด้วย เนื่องจากคุณภาพชีวิตประกอบด้วยหลายด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสัมพันธ์ทางสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความมั่นคงในชีวิต ปัญหาสำคัญในกลุ่มผู้สูงอายุ (Maranet, 2012) พบว่า กลุ่มข้าราชการผู้สูงอายุ ที่ต้องการทำงานหลังเกษียณ มีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการ

ใช้จ่าย ต้องการหารายได้เสริมถึง ร้อยละ 33.82 และผู้สูงอายุต้องการมีงานทำเพื่อเพิ่มรายได้เป็นลำดับแรก รองลงมา ได้แก่ ภาวะหนี้สิน เพศ ภาคที่อยู่อาศัย ภาวะสุขภาพ รายได้สถานะในครัวเรือน สถานภาพ จำนวนบุตร การศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน การเป็นเจ้าของบ้าน และการอ่านออกเสียงตามลำดับ ส่วนการออมหรือมีทรัพย์สินอื่น ไม่ได้มีผลต่อความต้องการของผู้สูงอายุ และ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มักจะต้องการพักอาศัยอยู่ในบ้านของตนเองตราบนานเท่านาน แต่เมื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุ สภาพของบ้านก็มักจะไม่เหมาะสมกับการพักอาศัย ทั้งสภาพที่เก่า ทรุดโทรม การระบายอากาศไม่ดี ขาดความปลอดภัยจึงต้องมีการปรับปรุงสภาพของบ้านให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุ (Ngamanyan, & Phaophu, 2012) และยังพบว่า ผู้สูงอายุยังคงขอยู่บ้านเดิมไปตลอดชีวิต มีมากถึงร้อยละ 82.80 (Yangyuen, & Jitraphan, 2018) จากข้อมูลดังกล่าว การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของประชากรสูงอายุจะไม่เกิดปัญหาส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวมมากนัก หากมีการศึกษาการเตรียมพร้อมประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (Nodthaisong, 2018) ทั้งนี้ความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยก่อนวัยสูงอายุ การวางแผนบั้นปลายชีวิตให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้จนวาระสุดท้ายของชีวิตเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อเข้าสู่ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพมากกว่าวัยอื่น (Sanit, Phromjaisa, & Wangsombat, 2017; Meechanana, Phattharakasakorn, Silawan, Rawiwarakun, & Phichaisanit 2017; Chuenwattana, 2014) การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุได้ถูกกำหนดไว้ในแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 -2564) ซึ่งมีเป้าหมายที่ต้องการสร้างจิตสำนึกให้กับคนในสังคมได้ตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุและความสำคัญของการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ

งานวิจัยเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุที่ผ่านมา พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลในเรื่อง เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้ มีผลต่อการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุอย่างมีนัยสำคัญ (Meechanana, Phattharakasakorn, Silawan, Rawiwarakun, & Phichaisanit, 2017) และงานวิจัยการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างข้าราชการก่อนเกษียณ ทำให้ผลการศึกษายู่ในวงจำกัดเนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีบำเหน็จบำนาญและสวัสดิการอื่น ๆ หลังเกษียณการทำงาน จึงไม่สามารถเป็นตัวแทนชี้ให้เห็นถึงการเตรียมตัวเข้าสู่ผู้สูงอายุของประชาชนที่ประกอบอาชีพทั่วไปที่แตกต่างกันซึ่งไม่มีบำเหน็จบำนาญและสวัสดิการจากรัฐเป็นหลักประกันในการดำรงชีวิตหลังช่วงวัย

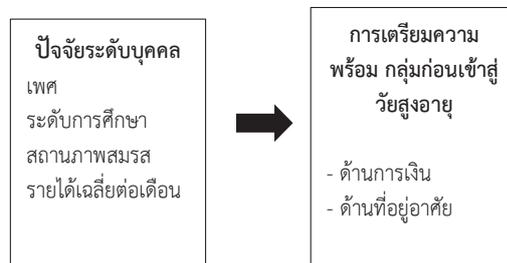
การทำงาน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการส่งเสริมการเตรียมพร้อมก่อนวัยสูงอายุ ตลอดจนการพัฒนา ระบบสุขภาพให้ประชากรก่อนวัยสูงอายุได้ก้าวเข้าสู่ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ เนื่องจากในปัจจุบันหลักประกันสุขภาพมีสัดส่วนการจัดสรรงบประมาณในการซ่อมแซมสุขภาพ (รักษา) มากกว่าการสร้างเสริมสุขภาพ (ป้องกัน) โดยโรงพยาบาล ดังนั้นหากมีการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ จะเป็นการปรับเปลี่ยนแนวทางเป็นการเน้นการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันการเจ็บป่วยมากกว่าแนวทางการรักษาโรครายหลัง ซึ่งจะสามารถบริหารงบดูแลผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถจัดสรรงบประมาณในด้านอื่น ๆ ได้อย่างทั่วถึง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยของกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ
2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคลและการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยของกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคลได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีผลต่อการเตรียมความพร้อมด้านร่างกายและจิตใจในกลุ่มก่อนวัยสูงอายุโดยปัจจัยด้านการเงิน และด้านที่อยู่อาศัย เป็นสิ่งสำคัญต่อการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่การเป็นผู้สูงอายุ

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้วิจัย

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัยระดับบุคคล ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน
ตัวแปรตาม คือ การเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยของกลุ่มก่อนวัยสูงอายุที่มีอายุ 50-59 ปี อาศัยอยู่ในเขตอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในช่วงเดือน มกราคม – เมษายน พ.ศ. 2560 โดยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยระดับบุคคล ประกอบด้วย เพศ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน การเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัย เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคล กับการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ด้วยแบบสอบถามในกลุ่มประชากรก่อนวัยสูงอายุ 50-59 ปี ตำบลคลองน้อย เนื่องจากระบบทะเบียนราษฎร จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี พ.ศ. 2560 มีข้อมูลระบุว่า เป็นตำบลที่มีประชากร อายุ 50-59 ปี มากที่สุด ซึ่งมีประชากร อายุ 50-59 ปี ทั้งหมด 1,450 คน (Nakhon Si Thammarat Provincial Statistical Office, 2017) ดังนี้

1. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ขั้นที่ 1 การสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) จากประชากรในเขตตำบลคลองน้อย ซึ่งเป็นเขตเป้าหมายที่รับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านแสงวิมาน ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 7 บ้านเป็ยะล่าง หมู่ที่ 12 บ้านบางลึก หมู่ที่ 13 บ้านแสงวิมาน หมู่ที่ 14 บ้านเกาะนาง และ หมู่ที่ 15 บ้านบางดุก ในเขตตำบลคลองน้อย อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวนทั้งหมด 382 คน (Nakhon Si Thammarat Provincial Statistical Office, 2017)

ขั้นที่ 2 คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร Yamane (1967) ที่ความเชื่อมั่น 95 % ค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.05 ดังสูตร $n = N / (1 + Ne^2)$ โดย

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ประชากรทั้งหมดที่ต้องการศึกษา (382)

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (0.05)

เมื่อแทนค่าในสูตรคำนวณได้เท่ากับ 195 คน ดังนั้นการเก็บข้อมูลได้เพิ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างอีก 10 % จากการคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อป้องกันการผิดพลาดจึงได้ปรับขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เพิ่มเป็นเท่ากับ 215 คน

ขั้นที่ 3 เลือกตัวอย่างศึกษาจำนวน 215 ราย จากจำนวนประชากร 382 ราย โดยใช้การสุ่มจาก 5 หมู่บ้าน ในเขตตำบลคลองน้อย อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ดังนี้ หมู่ที่ 7 บ้านเป็ยะล่าง จำนวน 52 ราย จากทั้งหมด 93 ราย หมู่ที่ 12 บ้านบางลึก จำนวน 34 ราย จากทั้งหมด 60 ราย หมู่ที่ 13 บ้านแสงวิมาน จำนวน 51 ราย จากทั้งหมด 91 ราย หมู่ที่ 14 บ้านเกาะนาง จำนวน 40 ราย จากทั้งหมด 71 ราย และหมู่ที่ 15 บ้านบางดุก จำนวน 38 ราย จากทั้งหมด 67 ราย โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ 1) ประชากรที่มีอายุ 50-59 ปี ที่อาศัยประจำใน 5 ของตำบล คลองน้อยอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2) เป็นผู้ที่มีความสมัครใจ และยินยอมเข้าร่วมในการวิจัย และ เกณฑ์การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างออกจากการศึกษา คือ 1) ประชากรที่มีอายุ 50-59 ปีที่ไม่ได้อาศัยอยู่จริงใน 5 หมู่บ้านของตำบล คลองน้อย อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช และ 2) ผู้ที่ไม่สมัครใจยินยอมเข้าร่วมในการศึกษา

2. การพิทักษ์สิทธิ์กลุ่มตัวอย่าง โดยโครงการได้ผ่านการรับรองจาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เลขที่ WUEC-18-093-01 จากนั้น คณะผู้วิจัยนำหนังสือเข้าพบผู้ใหญ่บ้าน 5 หมู่บ้านเป้าหมาย เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และเข้าพบกลุ่มตัวอย่าง มีการแนะนำตัว อธิบายวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างทราบ พร้อมทั้งชี้แจงกับกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับการเข้าร่วมการวิจัยครั้งนี้เป็นไปด้วยความสมัครใจ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตัดสินใจด้วยตนเอง และให้ลงนามใบยินยอมในการเข้าร่วมการวิจัย และแจ้งให้ทราบว่าเมื่อร่วมเข้าโครงการวิจัยแล้ว ผู้เข้าร่วมโครงการสามารถถอนตัวออกจากการวิจัยได้ตลอดเวลาโดยไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างจะถือเป็นความลับ และการรวบรวมข้อมูลจะไม่ระบุชื่อหรือที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่าง โดยจะนำไปใช้ประโยชน์ทางวิชาการเท่านั้น ส่วนผลการวิจัยจะนำเสนอในภาพรวม

3. เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (Chuanchaisit, Thani, & Yuthapornpinij, 2014; Warabanakphirom, 2015; Dechphae, 2015; Pansathin, 2013) ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

(1) ข้อมูลทั่วไป จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ สถานภาพสมรส การศึกษาสูงสุด อาชีพปัจจุบัน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีลักษณะให้ระบุจำนวนและเป็นตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้

(2) การเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ รวมจำนวน 18 ข้อ ประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมด้านการเงิน จำนวน 10 ข้อ และ ด้านที่อยู่อาศัย จำนวน 8 ข้อ คำถามมี 2 แบบ ได้แก่ คำถาม

เชิงบวก และ คำถามเชิงลบ ค่าคะแนนแบบสอบถามแต่ละข้อมีลักษณะเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) (Sanwang, Yongsorn, & Boontima, 2018) โดยคำถามเชิงบวกกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ คือ ค่าคะแนนคำถาม ระดับการปฏิบัติมากที่สุด ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 5 ระดับการปฏิบัติมากที่สุด ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 ระดับการปฏิบัติปานกลาง ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 ระดับการปฏิบัติเล็กน้อย ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 และระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ให้ค่าน้ำหนัก 1 คำถามเชิงลบกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับ คือ ค่าคะแนนคำถาม ระดับการปฏิบัติมากที่สุด ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 1 ระดับการปฏิบัติมากที่สุด ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 2 ระดับการปฏิบัติปานกลาง ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 3 ระดับการปฏิบัติเล็กน้อย ให้ค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 และระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ให้ค่าน้ำหนัก 5 ตามตัวอย่าง คือ (คะแนนสูงสุด-คะแนนต่ำสุด)/จำนวนชั้น แทนค่า ได้ ดังนี้ $(5 - 1)/5 = 0.8$ แปลผลระดับการปฏิบัติการค่าเฉลี่ย ดังนี้ $(4.21 - 5.00) =$ มากที่สุด, $3.41 - 4.20 =$ มาก, $2.61 - 3.40 =$ ปานกลาง, $1.81 - 2.60 =$ น้อย, $1.00 - 1.80 =$ น้อยที่สุด)

(3) ข้อเสนอแนะในการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ จำนวน 1 ข้อ

4. การทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามตรวจสอบสำนวนภาษาและความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านผู้สูงอายุ ผู้ที่มีผลงานวิชาการเกี่ยวกับผู้สูงอายุ และผู้ที่ปฏิบัติงานใกล้ชิดกับผู้สูงอายุ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เที่ยงตรง และความครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษาตามวัตถุประสงค์ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยทั้งฉบับมีค่า

เท่ากับ 0.882 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทุกข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.5-1.0 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากร ที่มีอายุ 50-59 ปี ที่อาศัยอยู่ในตำบลคลองน้อย อำเภอปากพะนิง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำข้อมูลมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.948

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือไปยังผู้ใหญ่บ้าน 5 หมู่บ้านเป้าหมาย เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล นัดหมายผู้ใหญ่บ้านในการเก็บข้อมูล และนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย โดยผู้วิจัยได้เก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเองทุกฉบับ ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลและคำตอบจากแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ สำหรับการคิดคะแนนและวิเคราะห์ผลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป และแปลผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไปของประชากร และเพื่ออธิบายระดับการเตรียมพร้อมของประชากรเป้าหมาย และใช้สถิติไคสแควร์ (Chi-Square Test) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคลกับการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและด้านที่อยู่อาศัยก่อนวัยสูงอายุ

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

กลุ่มตัวอย่างเป้าหมาย ประกอบด้วย เพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพปัจจุบัน และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและด้านที่อยู่อาศัยกลุ่มก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ ใน 5 หมู่บ้านเป้าหมาย ตำบลคลองน้อย ในเขตอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (n=215 คน)	ร้อยละ (%)
เพศ	ชาย	75	34.9
	หญิง	140	65.1
สถานภาพ	โสด	12	5.6
	สมรส	187	87.0
	หม้าย	10	4.6
	หย่า/แยกกันอยู่	6	2.8
ระดับการศึกษา	ประถมศึกษาตอนต้น	23	10.7
	ประถมศึกษาตอนปลาย	154	71.6
	มัธยมศึกษาตอนต้น	11	5.1
	มัธยมศึกษาตอนปลาย	9	4.2
	ปริญญาตรี	12	5.6
	อื่น ๆ	6	2.8
อาชีพปัจจุบัน	ไม่ได้ประกอบอาชีพ	36	16.7
	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	8	3.7
	พนักงาน / ลูกจ้างในหน่วยรัฐ	3	1.4
	เกษตรกรกรรม	104	48.4
	ค้าขาย	16	7.4
	รับจ้างทั่วไป	48	22.3
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	ต่ำกว่า 8,800 บาท	131	60.9
	สูงกว่า 8,800 บาท	84	39.1

จากตารางกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 65.1 เพศชาย ร้อยละ 34.9 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 87.0 การศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 71.6 ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม ร้อยละ 48.4 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 8,800 บาท ร้อยละ 60.9

ผลการเตรียมความพร้อมทางการเงิน

ข้อมูลการเตรียมความพร้อมทางการเงินก่อนวัยสูงอายุ ใน 5 หมู่บ้านเป้าหมาย ตำบลคลองน้อย ในเขตอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช สามารถสรุปเป็นค่าเฉลี่ย และการแปลผลของการเตรียมความพร้อมทางการเงินในแต่ละด้าน (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 การเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุด้านการเงิน (n=215)

การเตรียมความพร้อมด้านการเงิน	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ท่านศึกษาวิธีการจัดสรรเงินเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตหลังวัยสูงอายุได้อย่างไม่เดือดร้อน	2.77	1.04	ปานกลาง
ท่านศึกษากฎหมายเกี่ยวกับ อสังหาริมทรัพย์	2.42	0.94	น้อย
ท่านหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้	2.49	0.95	น้อย
ท่านสะสมทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ฝากธนาคาร ซื้อบ้านหรือที่ดิน	2.74	1.04	ปานกลาง
ท่านวางแผนเกี่ยวกับการชำระหนี้สินให้หมดก่อนวัยสูงอายุ	3.08	1.17	ปานกลาง
ท่านวางแผนใช้จ่ายเงินโดยทำบัญชีควบคุม รายรับ-รายจ่าย	2.37	1.07	น้อย
ท่านสำรองเงินไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉินหรือยามเจ็บป่วย	2.95	1.11	ปานกลาง
ท่านศึกษากฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น กฎหมายมรดก การทำพินัยกรรม	2.39	1.01	น้อย
ท่านพร้อมที่จะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวด้านเศรษฐกิจ	3.43	1.30	มาก
ท่านจ่ายค่าสมาชิกฌาปนกิจของหน่วยงานหรือชุมชน	3.31	1.45	ปานกลาง
ภาพรวมของการเตรียมความพร้อมด้านการเงิน	2.68	0.86	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 พบว่า สรุปรวมของการเตรียมความพร้อมด้านการเงินอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.68$) โดยพบว่าความพร้อมที่จะเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือสมาชิกในครอบครัวด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.43$) มีการวางแผนเกี่ยวกับการชำระหนี้สินให้หมดก่อนวัยสูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.08$) มีการสำรองเงินไว้ใช้จ่ายยามฉุกเฉินหรือยามเจ็บป่วย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.95$) และมีการสะสม

ทรัพย์สินในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ฝากธนาคาร ซื้อบ้านหรือที่ดินอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.74$) โดยประเด็นที่พบในระดับน้อย ได้แก่ 1) การวางแผนใช้จ่ายเงินโดยทำบัญชีควบคุมรายรับ-รายจ่าย 2) ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น กฎหมายมรดก การทำพินัยกรรม 3) การศึกษากฎหมายเกี่ยวกับ อสังหาริมทรัพย์ และ 4) การหาความรู้เรื่องการลงทุนในธุรกิจต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้

ตารางที่ 3 การเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุด้านที่อยู่อาศัย (n=215)

การเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย	ระดับการปฏิบัติ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ท่านวางแผนกู้เงินสวัสดิการหรือเตรียมเงินที่จะสร้างที่อยู่อาศัย	2.31	1.07	น้อย
ท่านวางแผนจัดสภาพภายในบ้านให้เหมาะสมกับวัยสูงอายุ เช่น ห้องนอนอยู่ชั้นล่าง วัสดุปูพื้นไม้ลิ้น	3.17	0.87	ปานกลาง
ท่านศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของชุมชนที่จะพักอาศัยก่อนวัยสูงอายุ	2.97	0.90	ปานกลาง
ท่านวางแผนเกี่ยวกับบุคคลที่จะพักอาศัยด้วยก่อนวัยสูงอายุ	3.71	1.00	มาก
ท่านวางแผนในการปฏิบัติตนเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุเพื่อให้เกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีในการอยู่ร่วมกับครอบครัว	3.36	1.18	ปานกลาง
ท่านศึกษากฎหมายที่ดินและที่อยู่อาศัย	2.34	1.04	น้อย
ท่านศึกษาสวัสดิการเงินกู้ที่อยู่อาศัยที่รัฐเป็นผู้จัดให้	2.21	1.08	น้อย
ท่านศึกษาถึงสถานสงเคราะห์ของผู้สูงอายุต่าง ๆ	2.16	1.14	น้อย
ภาพรวมของการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย	2.73	0.79	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า สรุปรวมของการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.73$) โดยพบว่า การวางแผนเกี่ยวกับบุคคลที่จะพักอาศัยด้วยก่อนวัย

สูงอายุอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.71$) และการศึกษาถึงสถานสงเคราะห์ของผู้สูงอายุต่าง ๆ ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.16)

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและด้านที่อยู่อาศัยกับปัจจัยระดับบุคคล ของกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ

ปัจจัยระดับบุคคล	การเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุ	
	(χ^2)	
	ด้านการเงิน	ด้านที่อยู่อาศัย
เพศ	1.000	0.329
สถานภาพ	0.558	0.816
ระดับการศึกษา	0.690	0.000*
รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	1.000	0.004*

*P < .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาการเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุของประชากรอายุ 50-59 ปี ในเขตอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า มีการเตรียมความพร้อม การเงิน และที่อยู่อาศัย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สามารถอภิปรายได้ดังนี้

การเตรียมความพร้อมด้านการเงิน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมด้านการเงินในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีฐานะปานกลางค่อนข้างต่ำ ยังอยู่ในวัยแรงงาน ประกอบกับมีรายได้ไม่เพียงพอ ไม่มีเงินเดือนประจำ และมีภาระหนี้สิน ทำให้มีการจัดสรรเงินได้ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Benjawan (2015) กล่าวว่า การบริหารการเงินบุคคล เป็นการจัดระเบียบการเงินของบุคคลอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการรู้จักจัดหาเงินเข้ามา และใช้จ่ายออกไปอย่างถูกต้อง ก่อให้เกิดผลดีจนบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากบุคคลเมื่อเกษียณอายุแล้วรายได้ที่เคยได้รับประจำก็ลดลง ดังนั้น ถ้าไม่มีแผนการใช้จ่ายอย่างรัดกุมแล้วเงินจำนวนนั้นก็อาจหมดไปอย่างรวดเร็ว และ**การเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย** พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยในระดับปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างมีความพร้อมด้านที่ดินและบ้านเป็นของตนเอง และส่วนใหญ่ปลูกไว้เพื่อเป็นมรดกให้แก่ลูกหลาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Sitangkum, & Nilawarangkun (2017) กล่าวว่า การเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยและผู้ดูแลเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อป้องกัน การไร้ที่อยู่อาศัยและผู้ดูแลเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ ได้แก่ การปรับปรุงที่อยู่อาศัยที่เหมาะสมตามวัย และการวางแผนหาผู้ดูแลเมื่อแก่ตัวลง

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยระดับบุคคลกับการเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุของประชากรอายุ 50-59 ปี ในเขตอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุด้านที่อยู่อาศัย ส่วนเพศและสถานภาพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุ สามารถอภิปรายได้ดังนี้

เพศ พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุเกิดขึ้นกับบุคคลทุกคนทั้งต่อการเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์และจิตใจ ทำให้อาจมีอารมณ์แปรปรวน หงุดหงิดง่าย วิตกกังวล น้อยใจ รู้สึกเหงา ไม่มั่นใจในการทำ

กิจกรรมต่าง ๆ จากภาวะที่ร่างกายเสื่อมถอย ซึ่งสอดคล้องกับ Kitcharoenkasem (2016) อธิบายว่า เพศไม่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุด้านเศรษฐกิจด้านที่อยู่อาศัย ด้วยเหตุผลที่เพศไม่มีผลต่อการเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุ อาจเนื่องจาก สภาพสังคมในปัจจุบันเพศหญิงและเพศชายมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น ดังนั้น จึงไม่พบความแตกต่างในการเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุ

สถานภาพ พบว่า สถานภาพไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสถานภาพสมรสเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตโดยเฉพาะในด้านความรู้สึกรู้สึก คิด ความเชื่อ รวมถึงวิถีปฏิบัติตนตามพัฒนาการของชีวิต การเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุเป็นเรื่องเฉพาะของบุคคล แม้ว่าผู้ที่สมรสแล้ว จะมีการระมัดระวังมากขึ้นโดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อสมาชิกในครอบครัวก็ตาม ซึ่งไม่สอดคล้องกับ Pattrapakdikul, Arphornthip, & Thamsuwan (2011) ที่พบว่า สถานภาพทุกสถานะมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุด้านเศรษฐกิจ ปัจจุบันโครงสร้างสังคมและวัฒนธรรมไทยเปลี่ยนไปในทิศทางที่ทุกคนต้องพึ่งตนเองตั้งแต่หนุ่มสาว ไปจนถึงวัยชรา การสร้างหลักประกันความมั่นคงด้านรายได้เฉพาะตัวของแต่ละคนจึงมีความสำคัญและจำเป็น และยังพบว่า สถานภาพสมรสมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมเข้าสู่วัยสูงอายุด้านที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ เพราะที่อยู่อาศัยเป็นความต้องการพื้นฐานและเป็นหนึ่งในปัจจัยสี่สำหรับมนุษย์ทุกคน เช่นเดียวกับ Kitcharoenkasem (2016) อธิบายว่า สถานภาพสมรสของคนเรามีผลต่อการตัดสินใจเตรียมความพร้อมที่ต่างกันไป บุคคลที่มีครอบครัวหรือสมรสแล้ว ย่อมมีภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมากกว่าบุคคลที่เป็นโสด การคำนึงถึงคนในครอบครัว ภาระที่ต้องรับผิดชอบ และอาจจะต้องมารับผลกระทบหากตนเองเกษียณอายุอาจจะมีมากกว่า ทำให้ส่งผลต่อการเตรียมตัวความพร้อมก่อนการเกษียณที่มากกว่าบุคคลที่มีสถานภาพโสด

ระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่าการศึกษามีอิทธิพลโดยตรงต่อบุคคล โดยผู้ที่มีระดับการศึกษามากจะมีระบบความคิดและความรู้ที่เป็นระบบเป็นเหตุเป็นผลมากกว่า สามารถนำความรู้เพื่อการสร้างหรือเตรียมพร้อมตลอดจนการวางแผนในการดำรงชีวิต หรือเปลี่ยนพฤติกรรมได้ดีกว่า นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลต่อการประกอบอาชีพระดับรายได้เฉลี่ยต่อเดือน สุขภาพ ค่านิยม และทัศนคติต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ Kitcharoenkasem (2016) พบว่า ระดับการศึกษาแตกต่างกันมีผลต่อการเตรียมความพร้อมเพื่อเกษียณ

อายุ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันส่งผลต่อการเกษียณอายุแตกต่างกัน บุคคลที่มีการศึกษาสูงอาจจะมีความรู้และมีความหวาดกลัวต่อการเปลี่ยนแปลงในวัยเกษียณ หรือภาวะเกษียณอายุมากกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำ ทำให้มีการเตรียมความพร้อมมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำกว่า

รายได้ พบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่สูงกว่าจะมีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุที่ดีกว่าในด้านที่อยู่อาศัย เนื่องจากมีความสามารถในการเตรียมที่ดีกว่ารวมทั้งความสามารถในการปรับปรุงที่พักให้เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตเมื่อสูงอายุ แต่การศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีรายได้ไม่แน่นอน แม้จะมีที่ดินและบ้านเป็นของตนเอง แต่ลักษณะบริเวณสิ่งแวดล้อมและสภาพบ้านมักจะขาดความเหมาะสมหรือคุณภาพที่ต่อยกว่ามาตรฐานทั่วไป การขาดแคลนทุนทรัพย์ในการปรับปรุงที่พัก เช่น สภาพพื้นผิวที่ทรุด ความเหมาะสมของห้องน้ำ การสร้างราวจับบันได เป็นต้น เมื่อเทียบกับผู้เกษียณอายุราชการซึ่งมีเงินออมและสวัสดิการต่าง ๆ ของรัฐที่ดีกว่า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หน่วยงานรัฐ เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สถานสงเคราะห์คนชรา โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบลและเอกชน ที่มีหน้าที่ดูแลด้านที่อยู่อาศัยและด้านการเงิน ควรกำหนดไว้ในแผนยุทธศาสตร์พร้อมนำไปสู่การปฏิบัติ และมีการส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงด้านการเงินและที่อยู่อาศัยที่จะเกิดขึ้น

2. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติ การเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยและด้านการเงิน ประชาชนกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเงินกู้กฎหมายที่ดินและที่อยู่อาศัย สวัสดิการเงินกู้จากภาครัฐ และสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ให้มากขึ้น

3. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมความพร้อมด้านการเงินเพิ่มเติม รวมถึงการขยายพื้นที่ศึกษาเพิ่มขึ้นในบริบทอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและหลากหลายในบริบทที่แตกต่างกันด้านการเงินและที่อยู่อาศัยของกลุ่มก่อนวัยสูงอายุคุณภาพ โดยเจาะลึก และนำข้อมูลไปใช้วางแผนยุทธศาสตร์พร้อมนำไปสู่แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุโดยเตรียมความพร้อมในเรื่องเหล่านี้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป แต่ที่น่าสังเกต แม้กลุ่มก่อนวัยสูงอายุจะมีรายได้ต่อเดือนไม่มากแต่ด้วยจิตสำนึกของความเป็นผู้ใหญ่ของครอบครัวจึงพร้อมที่จะ

ช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจ น่าจะเป็นวัฒนธรรมของ ประเทศไทย และกลุ่มประเทศตะวันออกที่ถูกสอนให้ผู้อาวุโสในครอบครัวต้องดูแลรับผิดชอบรายได้และค่าใช้จ่ายในครอบครัวเป็นหลัก และกลุ่มก่อนวัยสูงอายุมีการวางแผนบุคคลที่จะอาศัยอยู่ด้วยเมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ นั้นแสดงว่า กลุ่มก่อนวัยสูงอายุมีความตระหนักถึงที่อยู่อาศัยยามชรา จึงเตรียมความพร้อมและคาดการณ์ว่าจะอาศัยอยู่กับใครที่มีความสุข และควรนำข้อมูลในการให้ความรู้ อาจเป็นเอกสารแผ่นพับ หรือช่องทางใดก็ได้ เกี่ยวกับสถานสงเคราะห์ของผู้สูงอายุต่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็นต้องการเพื่อนำมาใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยกรณีไม่มีลูกหลานให้อาศัย เป็นต้น

สรุป

การศึกษาการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและที่อยู่อาศัยของประชากรก่อนวัยสูงอายุ เพื่อสำรวจการเตรียมความพร้อมด้านการเงินและด้านที่อยู่อาศัยกลุ่มก่อนวัยสูงอายุที่มีอายุ 50-59 ปี ในเขตอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช จากประชากรทั้งหมด 382 ราย พบว่า การเตรียมความพร้อมด้านการเงิน และด้านที่อยู่อาศัยระดับปานกลาง โดยปัจจัยระดับการศึกษาและรายได้เฉลี่ยต่อเดือนสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านที่อยู่อาศัยอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้น เพศ และ สถานภาพสมรส ไม่มีความสัมพันธ์ แต่ปัจจัยทั้ง 4 ดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์กับการเตรียมความพร้อมด้านการเงิน สรุปได้ว่า การเตรียมความพร้อมก่อนวัยสูงอายุทั้งด้านที่อยู่อาศัยและด้านการเงินมีความจำเป็น ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้ ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับ 1) การเตรียมความพร้อมที่จะรับมือกับการเปลี่ยนแปลงด้านการเงินและที่อยู่อาศัยที่จะเกิดขึ้น 2) เงินกู้กฎหมายที่ดินและที่อยู่อาศัย สวัสดิการเงินกู้จากภาครัฐ และสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุ และ 3) ควรมีการศึกษาแบบเจาะลึกเพื่อเป็นแนวทางวางแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่พร้อมนำไปสู่แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่าง ที่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการครั้งนี้เป็นอย่างดีเยี่ยม อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและผู้นำชุมชนที่ได้กรุณาช่วยประสานกลุ่มตัวอย่าง ขอขอบคุณทีม โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านแสงวิมาน เขตตำบลคลองน้อย อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ได้กรุณาอำนวยความสะดวกในการนัดหมายและเอื้อเฟื้อสถานที่ในการประชุมพบปะกลุ่มเป้าหมาย

References

- Benjawan, P. (2015). Preparation before retirement. *Journal of Narathiwat Rajanagarindra University Human Science and Social Sciences*, 2, 82-92. [in Thai]
- Chuanchaisit, T., Thani, W., & Yuthapornpinij, P. (2014). Preparatory for retirement: a case study of teachers in educational service areas Nonthaburi. *STOU Journal*, 27, 78-98. [in Thai]
- Chuenwattana, W. (2014). Preparation for the elderly. *Academic Journal of Pathum Thani University*, 6, 197-202. [in Thai]
- Dechphae, P. (2015). *Attitudes toward Pre-retirement Preparations for Retailers* (Master's Thesis). Faculty of Social Administration, Thammasat University. [in Thai]
- Kitcharoenkasem, P. (2016). Preparation for Retirement of pre-aging employees at Krung Thai Bank. *Journal of Integrated Social Sciences*, 3(2), 3-31. [in Thai]
- Maranet, T. (2012). *Decision Making of Retired Civil Servants* (Master's Thesis). Faculty of Economics, Chiang Mai University. [in Thai]
- Meechanana, P., Phattharakasakorn, N., Silawan, T., Rawiwarakun, T., & Phichaisanit, P. (2017). Preparation of pre-elderly population to enter the quality elderly society, Nong Ya Sai Sub-district Nong Ya Sai District Suphanburi Province. *Academic Journal of Eastern Asia University*, 11, 259-271. [in Thai]
- Nakhon Si Thammarat Provincial Statistical Office. (2017). *Statistics of Elderly People in Nakhon Si Thammarat Province*. Retrieved Aug 13, 2018, from <http://nksitham.nso.go.th> [in Thai]
- Ngamanyan, A., & Phaophu, N. (2012). Thai senior citizens: financial preparation for retirement and required retirement housing features. *Thammasat Business Journal*, 35, 62-87. [in Thai]
- Nodthaisong, P. (2018). *Statistical Office Revealing the Thai Age has Climbed to 11.3 Million People to Support the Policy to have Children for the Nation*. Retrieved April 10, 2018, from URL; <https://www.prachachat.net> [in Thai]
- Pansathin, A. (2013). *Factors Related To Retirement Preparedness of Government Teachers in Roi-Et Province* (Master's Thesis). Graduate School, Mahidol University. [in Thai]
- Pattapakdikul, U., Arphornthip, A., & Thamsuwan, A. (2011). Factor related with self preparation for aging of personnel in faculty of medicine, Prince of Songkla University. *Journal of Gerontology and Geriatric Medicine*, 12, 21-31. [in Thai]
- Phromphak, C. (2013). Aging society in Thailand. *Sanpakornsarn*, 3, 1-19. [in Thai]
- Sanit, K., Phromjaisa, N., & Wangsombat, S. (2017). Preparation guidelines for entering the elderhood of people in Chiang Rai municipality jurisdiction. *Graduate School Journal*, 10, 31-48. [in Thai]
- Sanwong, K., Yongsorn, C., & Boontima, R. (2018). Exploratory factor analysis on the competency of knowledge managers towards industry 4.0 of higher education institutes. *The Journal of Industrial Technology*, 14(3), 62-63.
- Sitangkum, S., & Nilawarangkun, K. (2017). The situation of preparing for being an elderly person of labor age. *Journal of Nursing and Health Care*, 35, 204-13. [in Thai]
- Sripirom, K., & Wongrit, P. (2018). The policy of improving the quality of life among the elderly in ASEAN countries. Outcome of elderly care in urban areas. *Asia Journal*, 5, 107-143. [in Thai]
- United Nations. (2017). *Access to the elderly society of Thailand*. Retrieved August 20, 2018, from URL; library.senate.go.th [in Thai]
- Warabanakphirom, C. (2015). *Staff Retirement Preparation of Usen Logistics (Thailand) Co., Ltd.* (Master's Thesis). Faculty of Social Administration, Thammasat University. [in Thai]
- Yamane, T. (1967). *Statistics: an Introductory Analysis* (2nd ed.). New York: Harper and Row.
- Yangyuen, S., & Jitraphan, P. (2018). *Decision Making on Re-Employment of Civil Servants after Reaching the Retirement Age* (Master's Thesis). Faculty of Economics, Ramkhamhaeng University. [in Thai]